

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija števil. 7.

Naročnino in naznanila sprejema upravnništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v toba karnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah, in sicer: če je tisk enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

„Družba treznosti“.

II

Dokler so bili ljudje pobožni in udani sv. cerkvi, so zadovoljevali cerkveno družbo treznosti, ki so priporočevali molitev in zatajevanje. Kristus je dal zapoved zatajevanja, ki naj je podlaga krščanskega življenja. Sedanjí rod pa, žalibog, da tudi katoličani so pozabili, kaj je zatajevanje. Kdo se dandanes še posti? Koliko jih je taci, ki si prostovoljno upajo odreči mali užitek ali veselje? Vera in zunanja služba božja brez lastnega zatajevanja ne zadostujeta k zveličanju. Vera in zatajevanje se morata podpirati, vere ni mogoče ohraniti brez zatajevanja, pa tudi popolno zatajevanje v vseh ozirih je nemogoče brez vere. Ker ni zatajevanja, zato ni čudno, da vera peša; pa tudi ni čudno, da ni več zatajevanja, ker vere v nadnaravno moč cerkvenih nauk in sv. zakramentov ni več ali prav malo. Zato se ljudje nočejo več zatajevati iz nadnaravnih ozirov ali zavoljo nebeskega kraljestva. Pač pa so še pripravljeni zatajevati se tu in tam iz posvetnih ozirov zaradi časnega dobička in zgube. Nikar ne mislimo, da je zatajevanje v pijančevanju edino potrebno zatajevanje; vsa človeška nagnjenja je treba brzdati, da ne zabredejo v zlo. Ker pa je škoda, ki izvira iz nezmernosti v pijančevanju, zato je treba vsaj takoj začeti z zatajevanjem, alkoholizmu se je treba upreti z zatajevanjem. Nekateri ugovarjajo prizadevanju zoper pijančevanje, češ, saj so še tudi druge reči na svetu, ki škodujejo človeštvu, tedaj čemu zgubljati čas z edinim bojem zoper pijančevanje? Prav! Res je, da je na svetu veliko zla in proti vsemu se je treba boriti. Mi bojevniki nikar ne trdimo, da bomo rešili človeški rod, ako ga rešimo le pijančevanja.

Pač pa trdimo, da se žalibog zatajevanje sicer uči, v dejanju pa se le malo izpolnjuje. Treba se je tedaj bojevati z zatajevanjem zoper vsa človeška zla, ki izvirajo iz človeške požljivosti. Pri samemu sebi je mogoče to storiti. Da bi pa tudi druge rešili vsega zla, ki izvira iz požljivosti, to presega moči posameznika. Treba si je tedaj delo razdeliti; tisti, ki se čutijo sposobne za boj zoper nezmernost, naj se združijo in naj gredo skupno nad sovražnika. Tisti, ki se drznejo postaviti se po robu drugim zlom, naj se tudi združijo. Zato vidimo, da se povsod snujejo društva v zatiranje človeškega zla, n. pr. posojilnice zoper oderuštvo, hranilnice zoper zapravljivost, tudi razni redovi v katoliški cerkvi so bili ustanovljeni zoper človeška zla. Zdaj se vedno bolj čuti potreba, da se kaj stori zoper zlo, ki izvira iz pijančevanja, zato se snujejo po celem svetu družbe treznosti.

Tudi med nami Slovenci se že zdavna čuti ta potreba. Ustanavljali so cerkvene družbe treznosti, ki so apelirale na verski čut ljudstva. Žalibog pa, da ravno pri pijančevanju je malo ali nič verskega čuta. Cerkevne družbe so sicer zmerne ljudi obvarovale nezmernosti; tistim nesrečnikom pa, ki so bili sužnji svoje strasti, niso pomagale, ker se niso hoteli posluževati pripomočkov, ki so jim te družbe ponujale. Časno škodo, ki izvira iz zlorabe opojnih pijač in časní dobiček, katerega nuja treznost, lahko vsak človek vidi in čuti. Treba je le vse to zbirati in nazorno prinesiti pred oči. Človeška veda nam je prišla na pomoč, ko dokazuje škodljivost nezmernosti in korist zmerne ali zatajevanja glede opojnih pijač. Zato snujejo povsod svetne družbe treznosti, ki priporočajo kot najboljše sredstvo proti alkoholizmu staro krščansko čednost, katero smo

mi katoličani vrgli med staro šaro, namreč zatajevanje samega sebe. Ljudje nočejo verovati sv. cerkvi, ki jim priporoča zatajevanje; naj jih tedaj človeška znanost prepriča, da ima venderle cerkev prav. Zato se je tudi pri nas osnovala svetna družba treznosti, ki ima namen slovensko ljudstvo privedi zopet do zmerne tudi s pripomočki, ki jih ponuja človeška znanost.

Škof Aleksander Hohenlohe je rekel: „Naš rod išče in sprejme od znanosti vsakega Kristusa, od katerega upa, da ga bo oprostil gospostva pravega Kristusa, čigar zapovedi se mu zdijo pretežavne“. Zato tudi opazujemo, kako so se vsi inteligentni ljudje vseh protiverskih strank z neko občudovanjavedno gorečnostjo poprijeli našega zavrženega orožja: zatajevanja. Judje, prostozidarji, socialnideokrati, protestanti, vsi rabijo najstrožje zatajevanje glede opojnih pijač, popolno zdržnost ali abstinenco samo zato, da bi svoje ljudi oprostili od sužnosti te grde strasti in jih vsposobili za duhovni boj zoper sv. katoliško cerkev, ali zoper Kristusa, ki jim je zopern, ker zahteva zatajevanje glede vseh človeških strasti. Vsi od kraja ponavljajo besede: „Tista stranka bo zmagala, ki bo najbolj trezna“. In v resnici vidimo, da povsod zmaga je tisti rod, ki je sicer od Boga zavržen, pa se med vsemi rodovi odlikuje v treznosti, namreč Jud. Ljudje vedno spoznavajo koristi zatajevanja, zato se tudi oklepajo tistih, ki jih praktično učijo zatajevanja.

Ako se tedaj naši nasprotniki verski in narodni poslužujejo tako izvrstnega sredstva, zatajevanja, zakaj bi se ga ne tudi mi? Mi, ki imamo najboljši izgled zatajevanja, samega Jezusa Kristusa, apostole in svetnike, ter poleg naravnih, znanstvenih pripomočkov tudi

verske. Novoustanovljena družba treznosti ni samo svetna, ampak tudi cerkvena.

Njen namen ni, da bi spravila iz sveta vse opojne pijače, ampak le zatirati nezmerno uživanje ali pijančevanje. Ne zahteva tedaj popolne zdržnosti ali abstinence za vse, ampak le za nekatere, ki naj bodo izgled drugim. Zahteva pa od vseh svojih članov zmerne pri navedenih opojnih pijačah, popolnoma zdržnost pa glede žganih pijač. Ima dvojna pravila, svetna, ki so potrjena od miniserstva in cerkvena, katere potrjuje vsak škof za svojo školijo.

Državni proračun in ceste na Goriškem.

V seji državnega zbora z dne 17. t. m. je predložil finančni minister državni proračun za l. 1904, iz katerega navedemo izredne zneske, ki so postavljeni za državne in druge ceste na Goriškem.

1. Državna cesta pod železniškim mostom pri goriški postaji južne železnice je široka le 4 m 95 cm; zato jo je treba razširiti, ker promet po njej je vedno večji. Vse to delo (širok železen most) bo stalo 37.070 K, od katerega zneska je prevzel državni cestni erar vsoto 25.720 K, ki je postavljena v cellem obsegu v proračunu prihodnjega leta.

2. Da se preloži in popravi okrajna cesta, ki pelje iz Muše skozi Vipolže in Kozano v Šmartno, in sicer med Kozano in Šmartnim, trebalo bo okoli 24.000 K; država je prevzela od tega zneska 4000 K ter postavila jih v proračun za prihodnje leto.

3. Cesta z Vrhovlja v Krasno Višnjevik, Drnovce bo stala približno 27.500

naprej, svojemu smotru nasproti. V tem pred menoj se je pojavila črna gora, katere vrh je žarel s polnomočnim ognjem prve zarje. „Tja, tja“, sem viknil, a zdelo se mi je, da me moji sopotniki ali ne umejo, ali ne vidijo gore pred seboj. ... Zašel sem v čudno gnečo, s silo sem se preril do vznjožja skrivnostne gore. Z lahko nogo in še lažjim srcem sem začel speti navzgor. ... Raz moje stran pa so se izgubili sopotniki, ostali so tam doli v gneči, in ko sem dosegel vrh, opazil sem, da sem sam. Ne, na kamnu ob moji strani sem zrl temno postavlo klečati in šepetati tiho, pritajeno. ... Ozrl sem se ob gori. Zdelo se mi je, da išče slednji izmed njih nečesa, a ne more doseči tega, kakor da so mu oči zavezane. Le eden je stopal s ponosno glavo med množico, za glavo višji od drugih. Desna mu je držala bič, njegove oči so merile z prezirljivim bolj ko pomilujočim pogledom slepo množico, zdaj pa zdaj mu je zaigral krog ustn sarkastičen nasmeh. Ob njim pa je drenal množica, zadevajoča se vanj; a on je dvignil svoj bič in divja radost pomešana s tiho boleščjo mu je črtala trde poteze na obraz. Na moje uho je udarjalo stokanje zadetih, med stokanjem glas grmeč in sonoren moža-velikana. Slišal sem ga, ko jim je pravil, naj vržejo obveze raz svoje oči, nova pota jim je kazal tja gori nekam v zračne višave, kjer bodo vsi enaki,

vsí srečni, kjer ne bo slabotnežev, kjer bodo oni bogovi. ... Čul sem ga, a umel ga nisem. Ozrl sem se: mož na kamnu se je dvignil in zrl s tiho boleščjo tja doli na poljano. Njegovo blede obličje je bilo lepo in mило, njegovo čelo, obsenčeno od dolgih, na tilnik mu podaljšanih las je bilo mirno, le njegove oči so izražale nekako duševno bolešč. Kdo je? Morda mi bo znal razložiti prizor ob gori? „Priatelj, kaj naj znači ta množica tu doli?“ Mož se je ozrl z začudenjem v me. „Ne veš, li nisi eden onih tudi ti?“ A za hip pozneje mu je postal glas mil in mehke.

„Priatelj, pred seboj zreš svoje brate“, a šepetnil je s tako boleščjo, da sem se ustrašil. „A oni silni velikan, kdo je?“ prašal sem boječe in ponižno, da bi ne užalil stoječega ob meni liki postavi iz drugih svetov. Ob mojih besedah zaigral mu je smeh na ustih: „Človek in pol!“ Pogledal se ga z začudenjem, umel nisem njegovega odgovora. „Da, človek in pol, kakor se sam nazivlje mož voditelj te slepe množice, katere del je i on sam. S svojimi zavezanimi očmi hoče voditi — slepce — slepec. Ljubezni jih uči, čuješ, a njegova desna biča njih telesa. V višave jim veli in kaže pot, a rodi jih v krogu, blato gazi z njimi, opral bi jih rad, v blatu očistil in spopolnil njih značaje. Zloben ni, a njegovo srce, njegova duša ni spoznala

LISTEK.

Skalnica.

Psalmi v čast M. D. svetogorski.

VIII.

Molitev na poklonih*).

Častite Jo vsa dela Gospodova!
Po Dan. 3.

Pozdravljena bodi Marija Devica,
pozdravljena tisočkrat gorska kraljica!

Hvalite Jo hribje, veliki in mali;
med njimi najbolj naj jo Skalnica hvali!

Hvalite Jo trate in gorske ravnice
in po njih vse travce in nežne cvetlice!

Vsi pašniki rosni in gozdi košati,
drevesa, živali, vsi pevci krilati!

Hvalite Marijo potoki in reke,
studenci, jezera in morja na veke!

Pozdravljena bodi Marija Devica,
pozdravljena tisočkrat gorska kraljica!

Naj hvali Te jasno nebo nad gorami,
Marija, najlepša med vsemi ženami!

In solnce in luna in zvezde na nebi
blišče naj, o sladka devica, le Tebi!

Hvalite Marijo otroci človeški,
hvalite v višavah Jo kori nebeski!

*) »Na poklonih« pravijo kraju, od koder zagledajo romarji ali potniki najprej svetogorsko cerkev. Na tem mestu pozdravljajo Marijo Devico na kolenih.

Saj hvali Jo tudi Trojica presveta
in z zlom Jej glavo častito opleta.

Pozdravljena bodi Marija Devica,
pozdravljena tisočkrat gorska kraljica!

Egidij.

Ali „človek in pol“ ali Bog-človek?

Sanje.

V temni noči sem šel na pot. Spremljalo me je ubrano, otožno petje zvonov, oznanjujočih vsem mrtvim mir. In jaz sem krenil iz svojega tihega doma, tja ven sem krenil na temna pota. Gnalo me je nekaj, nekaj je šepetalo v meni: „Idi, četudi je zunaj noč, četudi ni zvezd na nebu; tam v sinji daljji, tam sredi velike planjave je gora: Vspni se nanjo, ozri se raz njo, pa povej svojim bratom, kar boš videl!“ In jaz sem poslušal notranji glas, glas svoje duše, in šel sem na pot v temni, turobni noči, in le akordi zvonov so me pospremili. ...

In hodil sem po temi, blato sem gazil, pot je lil raz moje čelo. Bal sem se, da me je izvalil zlobni duh ven v tomo, da me tu pogubi. In postalo mi je tesno v brezmejni, temni poljani. Sčasoma so se privadile moje oči temi, in z začudenjem sem opazil, da plazijo ob meni temne postave. Prašal jih nisem, kdo so, a slutil sem, da so bitja mrjoča in grešna kot jaz. ... A jaz sem stopal

K. Kerjeta ta cesta posebne važnosti za mnoge kraje v srednjih Brdih, bo pripadala državi k temu delu za zneskom 10.000 K, od katerih je postavila 3.000 v proračun prihodnjega leta kot prvi obrok.

4. Cesta od Molinuta mimo Peternele ob Kožbanščeku do Kužina, ki bo velikega pomena za zapadna Brda, bo stala vsled proračuna okroglih 56.000 K. Od tega zneska je prevzela država 26.000 K, od katerih je postavljena 8.000 v proračun prihodnjega leta kot prvi obrok.

5. Sedanji kameniti most čez Lijak na šempaskem polju je v jako slabem stanju. Vrh tega preplavi voda pri vsakem naliwu državno cesto in obdelana zemljišča na obeh straneh. Železen most čez Lijak z veliko večjo odprtino nego je zdaj in popravila ceste na obeh straneh bo stalo 49.000 K. V proračun prihodnjega leta je sprejet prvi obrok v znesku 25.000 K.

6. Cestni erar je prevzel tudi del stroškov za uravnavo Birse (Versa) v gradiščanskem okraju, ker je ta uravnava tudi v korist državnim cestam. Vse delo bo stalo 350.000 K; cestni erar prevzame 10 odstotkov ali 35.000 K, od katerih pride 12.000 K kot prvi obrok za leto 1904.

7. Železni most čez Avšo v Červinjanu namesto sedanjega ozkega in slabega, ki služi slabo prometu na državni cesti, bo stal 50.000 K. V letošnji proračun je bilo sprejetih v ta namen 10.000 K; v proračun za prihodnje leto pride pa kot drugi obrok znesek 20.000 K.

8. Za popravilo državne ceste pri Platarju pod Seli (km 900 in 906) je proračunjenih 36.600 K. Za leto 1902 in 1903 je bilo sprejetih v proračun 25.000 K; ostalih 11.600 K je postavljenih v proračun za leto 1904.

9. V narodno-gospodarskem, kakor tudi v vojaškem oziru in za gradbo bohinjske železnice je cesta s Kneže, skozi Kluže do državne ceste na Bači ob Idriji velike koristi. Stroški so proračunjeni na 180.000 K. Od teh prevzame cestni erar 81.000 K; ostalih 99.000 K plačata bohinjska železnica in cestni odbor toliminski. V državni proračun za leto 1903 je bilo sprejetih na ta račun 16.200 K; enak znesek je postavljen v proračun za leto 1904.

10. Gradba ceste od okrajne ceste Šempeter-Dornberg do državne ceste Gorica-Ajdovščina ob Lijaku je proračunjena na 90.000 K. Država je prevzela 48.000 K, katerih 41.000 K je bilo sprejetih v proračune od leta 1899 do 1903, 7.000 K pa v proračun za prihodnje leto.

11. Obmejne ceste v goriško-kanalskem in korminskem okraju: Vrhovlje, Kobališče, Sv. Jakob, Lig, Kostanjevica, Kambreska, Srednje, ter ob Idriji od Golegabrda do Britofa pod Kostanjevico bodo stale približno 440.000 K, od katerih je prevzela država 80 odstotkov ali 352.000 K. Ostalih 88.000 K so prevzele občine in dežela, vsaka pol. Državni proračun za leta 1899 do 1903 so obsegali v ta namen 120.000 K; v proračun prihodnjega leta pride kot šesti obrok nadaljni znesek 20.000 K.

12. Braniška cesta je bila preudarjena na 132.200 K, od katerih je država prevzela 102.600 K. Valed gradbe bo-

hinjske železnice se je pokazala potreba, da se popravi tudi oni del ceste, ki pelje od Podlase do ceste iz Gabrij do Kodretov, kar bo stalo drugih 21.300 K. Od skupnega zneska 163.500 K prevzela je država 118.600 K. V proračune za leta 1897 do 1899 je bilo postavljenih 48.000 K, v one za leta 1901 do 1903 pa 54.600 K; ostalih 16.000 K pride kot sedmi obrok v proračun prihodnjega leta.

13. Preložitev državne ceste od Kobarida do Trnovca (km 110-8 do 115-2) bo stala približno 345.000 K. Znesek 290.000 K je bil v proračunih za leta 1897 do 1903; ostali znesek 55.000 K se nahaja v proračunu za leto 1904.

14. Poprava državne ceste iz Ušnika pri Čiginju čez Sv. Lucijo in Želin do Idrije je preudarjena na 280.000 K. Od leta 1893 do 1903 je bilo postavljeno v državne proračune v ta namen skupaj 208.000 K; v proračun za leto 1904 pa nadaljnih 20.000 K.

Redni državni prispevek za vzdrževanje in popraviljanje državnih cest na Primorskem se je v preteklem desetletju precej zvišal.

Politični pregled.

Politični položaj. — Kakor se poroča z Dunaja, je konflikt, ki je nastal med dr. Körberjem in ogrskim ministerstvom predsednikom grofom Tiszom, zaradi žaljivih napadov zadnjega na osebo dr. Körberja, poravnal. Obadva ministerska predsednika bila sta namreč te dni vsprejeta od cesarja. Dunajski vladni listi poročajo, da je naš cesar jako prijazno vsprejel dr. Körberja in da je njegovo stališče utrjeno. Jednako pa poročajo tudi ogrski vladni listi o vsprejemu grofa Tisze. Po tem takem je sklepali, da je cesar oba ministerska predsednika mejsebojno pomiril. Storil je pač to najbrž zaradi tega, ker mu bi bila pri sedanjih razmerah jako neljuba vsaka ministerska kriza bodisi avstrijska, ali pa tudi ogrska. Ali bodo pa s tem zadovoljni narodi tostranske državne polovice, katere se sili, da toliko svojih koristi žrtvujejo v prid puntajočim se Ogrom, to je seveda drugo vprašanje.

Državni zbor. — Poslanska zbornica nadaljuje debato o dr. Körberjevi izjavi. V imenu „Slovenske zveze“ je govoril dr. Ploj, ki je kritiziral proti izjavi dr. Körberjevi, da je sedanje ministerstvo pravično vsem narodom. Mi moramo najostreje obsojati sedanjo vladno in izvajati konsekvence. Govornik kritizira vladno Körberjevo in označuje Körberjevo ministerstvo kot strankarsko ministerstvo, ki je podložno nemškemu veto. Govornik opisuje kričeče krivice, ki jih zadaja vlada Jugoslovanom, posebno koroškimi Slovincem, o katerih jezikovnem boju se govornik v svojem govoru podrobneje bavi.

Kongregacije na Francoskem. — Senat je sprejel predloge Delpecha proti kongregacijam s 147 proti 136 glasovi. Combes je ostro govoril za, Waldek Rousseau proti.

Beda v Makedoniji. — V okolici Ohrida vlada strašen glad. Ljudje jedo drevesno skorjo in neko vrsto korenin,

liko krvavečo rano. „Bog-človek“, viknil sem in padel pred Njim na obraz, moleč svojega Boga, klanjajoč se svojemu Odršeniku. A On se je dvignil in pokazal v dolino. „Glej tvoje brate“, dejal je in stegnil desno, „glej jih, v temi plazijo, slepim voditeljem se dajo voditi, a njih duše koprne po sreči, poluči. A jaz bom poklical iz nje srečo, očistil bom njih umazana telesa, njih omadeževane duše, napolnil jih z ljubeznijo in poslal jih med množico, da mi jo pripeljejo, da jo osrečim“. In opazil sem, da se polni gore vrh, vedno novi so prihajali iz dola.

„A ti, kdo si, Gospod?“ Usta Njegova so šepetala tiho molitev, za hip pa je dejal: „Moji bojevniki!“ Tačas sem padel drugič pred Njim na obraz. „Gospod, naj bom tudi jaz Tvoj bojevniki!“ „Bodi, sin“, šepetnil je in me blagoslovil. In On je stal med četo in njegov glas je drhtel: „Idite pa spasite brate, pripeljite jih sem gori na Kalvarijo!“

In mlada četa se zgrinja v dol. Njih oblacija plujejo v jutranjem vetru, v jutranjem svitu stopajo doli v polmrak. A meni se zdi, da bo zadivjal kmalu boj. In kdo zmaga? Kdo te reši, človeštvo, bič ali križ, človek in pol ali — Bog-človek?!

I. Mohorov.

da si olajšajo glad. Kmetje pripovedujejo, da so po potih naleteli na mrtvo deco ki je imela polna usta trave. Ljudje se skrivajo po šumah; vse je požgano in uničeno.

Dopisi.

Iz Kamenj. — Brejski učitelj Mužina je v imenu vinarskih in sadjarskih društev na Vipavskem sklical pretečeno nedeljo „liberalno - učiteljski - kmetijski“ shod k Rebku na Gorici. Ob 3^{1/2} so se zbrali moške obeh strank, ter napolnili veliko sobo; s tistimi, kar jih je bilo še zunaj, jih je bilo okoli 150 oseb. Predsednikom je bil izvoljen brez ugovora križki nadučitelj Medvešček. Prvi je govoril poslanec veleposelstva, Jakonič, o žalostnih kmečkih razmerah na splošno, kmetijski družbi, ki ne skrbi za slovenskega kmeta, o samopomoči potom vinarskih in sadjarskih društev in zadrug. Drugi govornik, ajdovski nadučitelj Bajt, je govoril o revščini učiteljev in potrebi zboljšanja plač, katero se jim že toliko časa obljubuje, pa ne da.

Med tem je prišel kamenjski župnik Kosec, ter povedal svoje pomisleke o namenu shoda: Sklicatelj je vabil osebnemu voditelja „liberalne“ stranke, kako pa da ni vabil tudi oba poslance „domačih kmečkih občin“ Grčo in Berbuča? Čudno, da vabijo na kmečki shod dr. Tuma, poslanca uradnikov ter mestnih in tržnih obrtnikov, tistega Tuma, ki je nasprotoval predlogu, naj dežela vzame pobiranje užitnine v lastno upravo, kjer bi imela dežela lep dobiček, kateri bi dobro služil v pomoč učiteljem; nasprotno pa, je bil za brezpogojno povišanje učiteljskih plač, naj se denar vzame, kjer se hoče (ker ga ni drugje, seveda le iz žepov kmeta ali pa morda iz farške bisage, ki nima dna). Shod je bil naznanjen že pred dvema tednoma v „Soči“, v „Gorici“ in „Prim. Listu“ pa ne. Je-li shod le za tiste, ki berejo „Sočo“ ali za vse vipavske kmete?

Sklicatelj pravi, da so bili vabljeni vsi poslanci brez razlike, klerikalni Jakonič in Klancič tudi. Grča in Berbuč sicer nista bila osebno vabljeni, pač sta pa lahko vedela iz listov, da so vsi poslanci vabljeni. „Gorici“ pa je poslal naznanilo o shodu tajnik brejskega društva. „Gorica“ pa najbrž ni hotela priobčiti vabila.

Dr. Tuma je odgovarjal očitano glede škode, ki jo ima dežela od tega, da ne pobira užitnine sama, da je le izmišljena, ker je bilo vse zastoj sklepati lastno pobiranje, potem ko je že vlada sklenila pobirati glavno užitnino od žganja; glede zboljšanja učiteljskih plač pa so bili vsi poslanci klerikalni in liberalni razven Tume proti povišanju, zadnji hip pa so se premislili in vsi skupaj z Lahi sklenili zakon za povišanje; on je bil dosleden in odkritosrčen, oni pa nedosledni. Govoril je nadalje o razmerah v deželni zboru, nedelavnosti klerikalnih poslancev, ki nikoli ne pridejo med ljudstvo, kakor-le pred volitvami, sebe je povzdigoval kot uzor delavnega poslanca, ki je bil v blagor ljudstva primoran rešiti gnjilo edinstvo; on daje ves poslanski zaslužek v dobrodelne namene; udrihal je posebno po slovenskih duhovnikih, da niso nič storili v blagor ljudstva, še-le zdaj so začeli hoditi med ljudstvo hujskat; ljudstvo pa je bilo zapuščeno in nezavedno, še-le učitelji so ljudstvo izobrazili in mu oči odprli. Največ revščine in hudodelstev je v katoliških deželah. Najbolj pa so navzoči spoznali dr. Tumovo krščanstvo, ko je trdil, da se že moli 2000 let, pa vendar prihaja od zgoraj le dež in toča. Celu navzoči naprednjaki so proti splošnemu nejevoljnemu vgovarjanju v zadregi molčali, ker je njihov malik le preodkritno izpovedal svojo liberalno vero.

Nepriistranski predsednik Medvešček je Kosecu in Tumi dal prav fino pod nos, češ, da je Kosec zajahal eno svinjo, ki je klerikalna, Tuma pa drugo, ki je liberalna! Ker primera s svinjo Medveščeku tako ugaja, naj ve, da razsodni ljudje slutijo, da bi Medvešček in liberalni učitelji najrajše zajabili obe svinji, liberalno in klerikalno; ker se jim pa zdi, da je klerikalna bolj opitana, bi jo radi zaklali in si napravili iz nje dobre klobase v podobi povišanih učiteljskih plač, s preostankom bi pa radi še liberalno svinjo spitali.

Govoril je še dr. Tuma o deželni hipotečni banki in njeni koristi, ter povdarjal, da med iznosovanjem pri dež. banki in pri „Montu“ ni druge razlike,

kakor, da „Mont“ razdeli čisti dobiček med župnike za reveže, banka pa za deželne potrebe v znižanje naklad.

Potovalni učitelj kmetijstva Strekelj je pojasnil zadevo brezobrezstnih posojil za prenovljenje vinogradov, o vinski klavzuli, ki še vedno ni vničena, o novi deželni postavi glede plemenskih bikov, katere si bo od l. 1904. dalje morala vsaka občina priskrbeti; priporočal je rejo molžne živine, ter prodajanje mleka potom mlekar.

Slednjič so bile sprejete razne resolucije v prilog kmetijstva. Dva govornika izmed ljudstva sta priporočala edinstvo. Če tudi sta imela najboljše namene, naj vesta, da edinstvo ne bo, dokler ne zavlada na obeh straneh krščanska ljubezen. Krščanska ljubezen pa je le tam mogoča, kjer je vse javno življenje vrejeno po naukih sv. vere. Liberalci pa, kakoršen je dr. Tuma, naj bodo še tako ljudomili in priljubljeni, ko krščanstvo podijo iz javnosti v cerkve, ter ljudstvo odvrtačo od katoliške cerkve in hočejo na mesto duhovnikov postaviti učitelje, oni trgajo vero iz ljudskih src, in z vero gine tudi krščanska ljubezen. Liberalni nauki o uživanju svetnih dobrot gojijo le sebičnost. Zavladalo bo med ljudmi tako bratoljubje, kakor za časa velikega francoskega punta, ko so liberalci v imenu prostosti, bratoljubja in enakosti sekali glave vladarjem in duhovnikom, ubogo ljudstvo pa postreljali ali trumoma na ladjah potapljali.

Noben pameten človek ne more ugovarjati temu, da se ljudstvo na shodih podučuje o njegovih pravicah in dolžnostih, in bodri k strokovnemu napredku; tudi temu ne, da se javno šiba nemarno delovanje ljudskih poslancev, četudi so katoliško-narodnega mišljenja; tudi je nesposobno braniti liberalcem, da svoje so mišljenike potrjujejo k liberalstvu. Kdo more kaj liberalcem, če se dajo voditi od liberalnih učiteljev! Proti temu pa se more vsak zaveden krščanski mož postaviti, da hočejo naše krščansko ljudstvo voditi liberalni učitelji, ter ga pod krinko kmetijskega napredka zvoditi v versko nemarnost in političko neznačajnost. Naj liberalni učitelji najprej spričajo svoje krščansko mišljenje in značajnost. Ni jim treba klečeplaziti pred duhovniki, tudi klerikalnih poslancev jim ni treba voliti. Pač pa naj priznajo veljavnost krščanskih načel v javnem in zasebnem življenju.

Dokler pa sami nimajo jasnih načel, ter ne vedo, so li liberalci ali socialdemokrati ali realisti ali agrarji; dokler se sramujejo očitno spoznavati, da so katoličani, dokler izključujejo iz svoje družbe in zaničujejo tiste svoje tovariše učitelje, ki se ne sramujejo svojega krščanstva; dokler so jim „Soča“, „Slov. Narod“, „Učiteljski Tovariš“ in „Rdeči Prapor“, najpriljubljenejša berila, jim ni varno prepustiti ljudstva. Mir in edinstvo smemo še le takrat upati, ko se bošta duhovnik in učitelj po krščanskih načelih združeno medsebojno podpirala v krščanski vzgoji mladine in v časen in večni prospeh krščanskega ljudstva.

J. K.

Iz Dornberga. — Od prijatelja sem dobil po pošti 89. šte. „Soče“, v kateri je dopis iz Dornberga z dne 2. t. m. Kaj pa je posebnega? Čitam. Aha, nekatere ljudi je začela zopet luna trkati. No, to ni vendar nič posebnega in nič novega, če „liberalci“ zopet župnika blatijo in čez njega lažejo, nove so le laži in blato, s katerim svetu dokazujejo svojo oliko in napredek.

Povem, da nimam navade dornberškimi liberalcem odgovarjati, naj si že bodo domači ali pluji, ki prej ali slej iz Dornberga zginajo, ker so tu le mimo-gredé, a da jim danes odgovarjam, silijo me prijatelji, češ, naj izve tudi širše občinstvo, kaj je resnica. Toraj bodi. Moram pa že v začetku naglašati, da ta moj odgovor velja samo in le samo tistim, ki so skovali zloglasni spis v 89. št. „Soče“.

Strupeni dopis laže čez me, da delam v Dornbergu zdražbe, prepri. Prašam, kje pa? Med naprednjaki? Saj med nje še zahajam ne. Med katoliško stranko, radi orglavca in pevcev? Kaj še. Znano je vam dobro, kakor meni, kedo celo poletje v tej zadevi meša, kdo pevece nastavlja in odstavlja. Poprašajte pevce, kateri zdaj na kor hodijo, saj so vaši pristaši, kedaj je župnik katerega s kora gonil ali pa mu na kor ukazoval. Če sem pa v novejšem času v ta prepri posegel, hotel sem le mir in edinstvo na-

pravili, saj imam vendar pravico pri cerkvenem orpljanju in petju tudi kaj vmes govoriti, brez da vas prašam za dovoljenje. Prihodnost, menda se ne enega leta, bo pa pokazala, ali je župnik prav imel; toraj počakajmo.

Očitajo mi v svojem dopisu, da sem drugo mašo svojeglavno na 9. uro predstavil. To je grda laž. Maša je ob 9^{1/2}. Bila je pa že skoz več let ob tej uri, a jaz sem jo letos prestavil na 10. uro, da bi dal s tem priložnost ljudem, ki po železnici ob 10. uri v Dornberg prihajajo, se sv. maše udeležiti, ako jim drago. Zadel sem na slabo. Več njih in med temi tudi nekateri naprednjaki, mladi in stari, so začeli na postaji ostajati, sv. mašo zamujati, polovico in tudi celo. Svaril sem, opominjal, naj ljudje gredo za časa s postaje in naj ne zamujajo, sicer bom prisiljen sv. mašo zopet predstaviti na 9^{1/2}, kakor je bila prejšnja leta. Pomagalo ni nič, zato imamo drugo mašo ob 9^{1/2}, a dostavil sem, da kedar se razmere na postaji spremenijo ali vsaj zboljšajo, bo druga sv. maša zopet ob 10. uri. Poletni čas pa ob 9., ker tako sem podedoval in to bom tudi držal. Recite, ali ni tako? Čemu toraj lagati in župnika blatiti! Sram vas bodi.

Očitajo mi, da jih zmirjam s kmetavzarji. Zopet grda laž. Pripovedoval sem ljudstvu na praznik vseh svetnikov, kako lahko naletijo tudi v železniških vozovih na ljudij, ki zaničujejo Boga, vero in katoliške duhovne, kakor se je pred časom godilo med dornberško in goriško postajo, ko je neki nepoznan kmet v vozu med drugim vpil: „Jaz sem sicer en ubog kmetavzar, pa več zastopim kakor naš f...“ To so njegove besede. Župnik pa je rekel: „Še psa pri miru pusti en tak kmetavzar, le vere in katoliškega duhovnika ne. Te besede pa vi nase obračate. Prosto vam, nimam nič zoper to, samo župnika lažljivo ne dolžite, da vas on tako zmirja. Bahajo se nadalje in v svet farbajo, da menda sami sebi že verujejo: Župniku damo vsako leto do 5000 gl., ali v novi valuti 10.000 kron plače, toraj mi ukažemo, pojte no, in ne imejte „Sočinih“ čitateljev za tako zabite, kakor ste vi. Sicer sem pa jako pripravljen nazaj dati vse kar ste mi vi letos dali in če bi to znašalo tudi celih 10.000 kron. Pa potruditi se morate v župnišče osebno, da pogledamo v zapisnik, da ne bo kake preware. A bojim se, da ne ponesete nič, ker niste nič dali, ko nič nemate, kakor pot po kateri hodite.“

Najbolj „špaska“ je ta, da se kličejo eden drugega na „korajžo“. Njih besede so naslednje: „Na korajo torej proti trmi presitega Lovreta groznega, Točebrena, ako se ne uda, uberemo proti njemu še drugo pot“. No, ali mislite, da sem boječ, kakor zajec? Poskusite. Če vam je navadna pot v Gorico skozi Prvačino odležna, jo lahko uberete čez Črniče, ali morda celo čez Čaven na Trnovo. Pridete tudi prav, samo v Gorici ne hodite v Gabrščekovo tiskarno, ker tam so le vaši predstojniki ne pa župnikovi. Župnikov predstojnik je niže, na levo, tam potožite svoje reve in težave. Nekaj gotovo dosežete, če družega ne vsaj to, da vas bo dornberški župnik spoznal, kedo da ste, ki znate tako čedno za oliko in resnico pisati. Na dan toraj, ne bojte se luči.

Župnik.

Opatjeselo. — (Zlata poroka.) — Dne 23. novembra praznovala se je v Opatjemselu nenavadna in izredna slavnost. Gosp. Stefan Marušič iz Lokvice, večletni tukajšnji župan, praznoval je namreč svojo zlato poroko, a njegov sin Jožef pa obenem svojo prvo poroko. Da zna tudi tukajšnje ljudstvo ceniti zaslužene može, pokazalo je s tem, da je na Lokvici zlatoporočencu napravilo slavalok, v Opatjemselu pa okrasilo hiše pri cerkvi in na trgu s zastavami. Pri dohodu in odhodu iz cerkve, kakor tudi med daritvijo sv. maše, katere se je udeležilo tudi mnogo občinstva, se je zlatoporočenca počastilo s streli in pritrkovanjem zvonov. In to po vsej pravici, ker si je mož stekel mnogo zaslug v družini, za občino in cerkev; mej drugim naj navedem samo njegovo izredno skrb za dobre poti, razširjanje tukajšnje kuratne cerkve in pokopališča in posebno zgradba novega župnišča. Mož se je vedno držal slovenskega programa: Vse za vero, dom cesarja! Kot sin pristne kraške korenine je še vedno čvrst in krepak, kakor mladenič pred 50 leti. Zatorej mu kličemo iz dna srca: Bog ga živi in ohrani še mnogo let takega!

Iz Kobarida. — „Soča“ z dne 18. t. m. se je zopet zagnalo v našo „Kat. podporno in izobraževalno društvo“. To pot pa s tako silo, da je treba, da dobi primeren odgovor. Dopis je lažjiv in vreden „Sočinih“ predalov.

Najprej pravi, da se je društvenega večera 8. t. m. udeležil tudi g. poslanec Lapanja. — Laž. G. poslanca, ki se navadno udeležuje društvenih večerov, ravno oni dan niti v društva ni bilo. To omenjamo samo, ker se iz tega razvidi, da dopisnik onega članka niti ne ve, kdo je bil na onem „večeru“ in kdo ne.

Dalje pravi dopis, da je pevskemu zboru za pijačo plačal g. poslanec, Ciril in še nekdo drugi (kdo je pa ta?) nad 30 litrov. Laž. Pevski zbor, ki šteje 10 močij, v katerem pa ni g. kaplana, je oni večer dobil 7 litrov vina.

Dopisnik trdi dalje, da se je domači krčmar „Blaž“ pritožil nad društvenimi udi. Laž, kakor izpričuje izjava samega „Blaža“.

Vrhunec lažnjivosti pa dosega dopis v svojih nadaljnjih vrstah. Piše namreč, kakor da bi se vsi udeleženci onega „večera“ vzdignili iz društvenih prostorov, pridrili v Devetakovo krčmo, tam zahtevali pijače, razgrajali i. t. d. Laž. Le trije mladeniči so na svojo roko po „večeru“ prišli k Devetaku in zahtevali pijače, ko so tam še drugi gostje bivali v krčmi. Da so se sami oni mladeniči z Devetakom sporekli, ker jim ni hotel dati pijače, tega društvo ne odobruje, nikakor pa ne more ono biti odgovorno za to, kar stori kateri njegovih članov tu ali tam na svojo roko. Tudi nikakor ni prav, nastop par ljudij obesiti celemu društvu na vrat.

Trditev, da bi se bili oni mladeniči kočno stepli med seboj, je zopet laž. Res je, da je ono noč neki liberalce stebel nekega družega mladeniča, in ta čin so meni nič tebi nič našim mladeničem potisnili v čevlje. To je grdo in hudobno. Dopis pravi tudi, da so se na onem „večeru“ pele klanfarske pesmi. Pevski zbor je izvajal pesni kot: „Zrinjski-frankopana“, „Jaz sem Slovan“, „Smo vesela družba“, „Na straži“, „Što čutiš“, „Ljubi kofek“, „Oj ti vilo“, „Lahko noč“ in razne narodne pesmi. No, če so dopisniki videli pri onem „večeru“ g. poslanca, če so videli na mizi nad 30 litrov, potem ni čudo, da so slišali tudi klanfarske pesmi.

In tako se vrsti laž za lažjo. Da hočete s svojim dopisom škodovati društvu in blatiti g. kaplana, to jo jasno kot beli dan. Društvo vam je na poti, g. kaplan pa vam je trn v peti. Zato pa razsajate in bijete okoli sebe, kakor stekli psi. A verjamite, mi vam ne moremo pomagati.

Še eden vzrok je, zakaj vam vaš žolč prekipeva. Boli vas, ker je društvo nastavljeno „pri Nemcu“. Ako bi mi pohajali v vaše krčme, kobarški liberalci, potem bi bili vsi mi najboljši mladeniči in najboljši možje. A zelena nevošljivost vam ne da miru, da blatite vse, kar vam ne nese. Tako; to bodi vam v odgovor na vaš nesramen napad.

Vsem rojakom domačega okraja in tujcem, ki gredo skozi Kobarid, pa bodi tem potom najtopleje priporočen vrli krčmar „pri Nemcu“.

Izjava.

Trditev v 92. številki „Soče“ z dne 18. t. m., da sem se bil po zadnjem društvenem večeru pritožil nad udi „Kat. izobraževalnega društva“, je grda laž in podlo obrekovanje društvenih udov.

Kobarid, 23. nov. 1903.

Ivan Koren, p. d. Blaž.

Novice.

Preč. g. Ivan Koršič, c. in kr. pomorski kaplan, je vkrcan kot dušni pastir na eskadri pripadajočo vojno ladjo „Arpad“.

Smrtna kosa. — V novi bolnišnici v Tolminu je umrl 21. t. m. 24-leten mladenič Ignacij Erjavec iz Trnovega nad Solkanom. Mladenič, ki je zbolel pri delu železnice, je prvi iskal zdravja v novi bolnišnici, a huda bolezen je tudi prvega iz te bolnišnice v cvetu mladosti spravila v prezgodnji grob.

V pondeljek 23. t. m. je v Tolminu po mučni bolezn umrla gospa Marija Paviz vulgo Belin. N. v m. p.

Umrl je dne 16. t. m. v Trstu v bolnišnici po dolgi in mučni srčni bolezn Franc Žerjal, sin cerkovnika Vincenca Žerjala iz Pliskovice. Star je bil šele 29 let. Večna luč naj mu sveti!

Za slov. sirotišče oziroma za „katoliško društvo detoljubov“ so darovali: P. n. A. S. 1 K, L. A. 1 K.

Za „Alojzijeve“: Pri zlati poroki g. Stefana Marušiča na Lokvici se je nabralo 22 K 40 v, in sicer polovico za „Alojzijeve“ in polovico za „Šolski Dom“; preč. g. Lovro Juvancič 10 K; preč. g. Alfonz Blažko nabral ob blagoslovljenju novega mosta čez Kožbanšček 10 K 50 v. — Bog plati!

Odlikovan slovenski obrtnik na V. mejnarodni razstavi v Rimu. — Slovenski rojak, g. J. Kopač, svečar v Gorici, je razstavil svoje svečarske izdelke na V. mejnarodni razstavi uzorcev v Rimu za l. 1903. Prisojena sta mu bila kot odlikovanje zaslužni križec in zlata kolajna. Kakor je znano, je g. Kopač na razstavi v Vidmu dobil za svoje svečarske izdelke največje odlikovanje!

Čestitamo!

List „Il Popolo“ piše v zadnji številki, da je v krški in splitski škofiji zavlada verska anarhija radi slovanske liturgije in da je sv. Oče Pij X. posegel vmes s tem, da je potrdil odlok sv. Očeta Leona XIII. z dne 5. avgusta 1878.

Tako „Popolo“! Mi smo prašali nekatere duhovnike iz krške škofije, ali je to resnično. Izvedeli smo, da je v krški škofiji prekrasen red, da vlada med škofom in duhovščino najlepša sloga in da je premil škof dr. Mahnič med ljudstvom zelo priljubljen. Gospodje okoli „Popolo“ so najbrže prepisali dotično novico iz kakega cerkvi in Slovanom neprijaznega lista. Tako ne smejo delati katoliški listi! Tako postopanje je še-le prava anarhija!

Znano je gospodom okoli „Popolo“, da je premilostni škof dr. Mahnič obhajal l. 1901 škofijsko sinodo, ki je za vsa mesta in vasi, za vse cerkve in cerkvice natančno določila liturgični jezik. Vse sklepe škofijske sinode je papež Leon XIII. potrdil. In vkljub vsemu temu se drznejo govoriti o verski anarhiji v krški in splitski škofiji! Mi vemo, kam pes taceo moli. Ta manever se ponavlja skoraj po vseh framasonskih in žal tudi po nekaterih katoliških italijanskih časopisih. Prepričani smo, da to ne bo v korist katoliški cerkvi! —

Že zopet! — Znani Naglos iz Kormina je kupil posestvo grofa Puppi v Solkanu. Kmetje bodo morali zdaj kupovati od Naglosa mnogo dražje nego je on sam kupil od grofa Puppi. Prosimo ponovno vse naše somišljenike, zlasti č. duhovščino, naj nemudoma take prodajalne ponudbe naznanijo goriškim posojilnicam, katere so ustanovljene v pomoč kmetom.

Vse zavarovalnice govede uljudno vabim na razgovor, da si pojasnimo stanje dosedanjega delovanja in določimo svoje stališče glede namero-vane deželne zavarovalnice.

Razgovor se bo vršil v Gorici dne 30. novembra na semenj sv. Andreja pri g. Katniku v gostilni „pri zlatem križu“ od 11. do 12. ure dopoldne.

Posebno vabim gg. predsednike, tajnike in denarničarje zavarovalnih društev. Vsaka zavarovalnica naj pošlje na ta prijateljski shod vsaj enega zastopnika. B. Grča.

Zabavni večer v goriški Čitalnici. — V soboto zvečer je priredila „Slovenska Čitalnica“ v Gorici svojim članom in povabljenim gostom prav lep zabavni večer, ki se je obnesel v vsakem pogledu izvrstno. Udeležba pri koncertu je bila nenadadno velika.

V Vitovljah bi se pretečeno soboto kmalu dogodila velika nesreča. Na omenjeni dan bila je poroka v cerkvi sv. Petra. Po maši šli so svatje v bližnjo gostilno, da bi se tamkaj nekoliko pokrepčali. Kakor je pri vsaki „ohceti“ slaba navada, da se mora streljati, tako se tudi na tej ni smelo tega opustiti! Posebno pa se je hotel ženinov brat pokazati v streljanji pravega mojstra z neko staro „pištolo“ dvocevko. Enkrat je že ustrelil, a drugi strel se mu ni hotel sprožiti. Gre torej v gostilno in pokaže to zarjavelo orožje nevestinemu bratu. Ta je prime v roke in ga ogleduje od vseh strani, kakošno bolezen bi moralo imeti; kar naenkrat se sproži in poči na vso moč! Strel je prodril na mizi stoječo steklenico polno vina in zadel nasproti sedečo deklico v levo roko. Kakšen strah je nastal radi tega med gosti, si lahko vsakdo misli! Može so hitro pregledali deklici roko in so zapazili, da ji je strel osmukal kožo precej globoko tako, da

so se ji videle vse žile; papir pa se je zapil precej močno v meso. Korajžni gostilničar je nato s „fovcem“ spravil papir iz roke; oprali so ponesrečeni rano, in jo takoj odpeljali k zdravniku v Gorico. Pri vsej tej nesreči je bilo seveda več strahu, kot bolečin, zlasti se ni dala neka deklica tovaršica kmalu potolažiti! V svarilo naj bo ta slučaj vsem, da z orožjem se ni zdravo igrati!

V Oseku je vslep osepnic šola zaprta. Je pa tudi močno razširjena ta bolezen! Matere zdihejejo, ker eni otroci ustajajo, drugi se pa uležajo! Opaža se pa tudi jako čuden način zdravljenja. Če se bolnik bolj poti, bolj ga zavijajo, da, še celo glavo mu ovijejo z volnenim robcem! Prosimo burjo, da nam tega nepotrebnega gosta kmalu odpiha iz naše dežele!

Štrajk v Ajdovščini. — V soboto zvečer so začeli štrajkati v ajdovski tvornici. Povod temu so bile neke nove naredbe, vsled katerih bi se delavca po 4-tedenskem bolehanju odpustilo iz tvornice; tudi čas podpor bolehnim se je v teh novih naredbah zelo skrajšalo. Tako nam pravijo delavci. To seve je delavce malce razgrela. Vender čast jim, da so se znali krotiti. Stopili so pred vodstvo v soboto zvečer in povedali, da ne pridejo na delo, dokler so te nove naredbe nabite v tvornici. Zapeli so par narodnih pesmij in se razšli. Ob 9. uri zvečer je bilo v Ajdovščini popolnoma mirno kot navadno. V nedeljo ni šel nihče na delo. V pondeljek zjutraj ob 5., ob 5^{1/2}, in ob 6. je „trobilo“ kakor navadno. Nekteri so prišli, vendar delati ni hotel nobeden. Ob 9. uri zjutraj zbrali so se na trgu in od tam so šli vsi skupaj, moški in ženske v tvornico k vodstvu, kjer so dobili zagotovilo, da se v 14. dneh vsa zadeva reši njim v prid. Zadovoljni za sedaj s tem odgovorom, vrnili so se pevajoč iz tvornice vsak na svoj dom. V torek zjutraj so zopet stopili v delo.

Pohvaliti jih moramo radi njihovega mirnega in složnega nastopa. Huda gotovo bi bila ta naredba za delavca: po 4. tedenski bolezn išči si kruha, kjer hočeš. Celo svoje življenje dela v prid in dobiček akcijske družbe vsaki dan po 11 ur, tej družbi žrtvuje svoje moči, zdravje, in ko bi moral po 40. letih truda dobiti malo pokojnino, mu jo 4-tedenska bolezen odvzame.

Upamo, da se ta spor v kratkem poravnava in sicer v korist delavskemu stanu. Slišijo se tudi glasovi o socijalnih demokratih, o Kopaču med delavci ajdovske predilnice. Ta stranka bo težko dobila zaslombo na Vipavskem. Dobi se sicer kak širokousten mokrač, a velika večina delavstva je resna in verna ki ne pozna nasilja, groženj, psovanja. To je pokazal ravno zadnji mirni nastop, kakršnih je malo pri štrajkih socijalnih demokratov.

Tatje so ulomili dne 22. t. m. (nedeljo) ob 2. urah zjutraj v župnišče v Gradnem; — a ko so slišali g. vikarja hoditi po stopnicah doli, so pobegnili brez odnesti kaj.

Samomor. — V torek se je v Budimpešti usmrtil goriški trgovec Henrik Šnabl, ki se je pred malo dnevi podal tje po svojih opravkih. Do predmalo časa imel je Schnabl prodajalnico tobaka v Gosposki ulici v Orzanovi hiši.

Javni shodi na Kranjskem. — V nedeljo so priredili pristaši kat. narodne stranke na Kranjskem kakih 15 javnih shodov, ki so bili vsi prav dobro obiskovani. Na vseh teh shodih so se volilci izrekli za spošno in tajno volilno pravico, odobrvali postopanje kat. narodnih poslancev v kranjskem deželnem zboru ter jim izrekli tudi svoje zaupanje. Objednem pa so na vseh shodih protestirali tudi proti postopanju vlade nasproti Slovincem na Koroškem in Štajerskem ter so se vsprejele resolucije, s katerimi se pozivljajo slovenski državni poslanci, da nastopijo z vso odločnostjo proti vladi, ter da zahtevajo od nje, da dá Slovincem pravice, katere so jim z jamčene v državnih poslovnih postavah.

Major Jurij Vega. — Pod tem naslovom priobčuje stotnik g. Fridolin Kavčič v „Vaterlandu“ iskreno pisan sestavek o našem slavnem rojaku.

Koledar družbe sv. Cirila in Metode. — Pravkar smo dobili v roke ličen koledar družbe sv. Cirila in Metode za l. 1904. Vsebinska je prav zanimiva. Upamo, da bo občinstvo v obilnem številu seglo po njem. Naroča se v Ljubljani pri družbinem vodstvu. Cena mu je 1 K 20 v.

Vsakdanji kruh

so postale

ilirske testenine

vsled svojega izbornega okusa, obilne redilnosti, ter hitre in jednostavne priprave.

Za Goriško in Gradliščansko nahaja se odslej zaloga pri gosp.

Jos. Rovan-u, Gorica,

ulica Rabata.

Soba se odda v najem.

Kje? poizve se pri upravi našega lista.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči vsvoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12, priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

DR. IVAN PORTIK,

specijalni zdravnik za notranje ženske in nalezljive bolezni,

zdravi

od 9.—12. ure predp. in od 2.—4. pop. in sicer od 15. novembra dalje in sicer

v ulici Dreossi hiš. št. 17. v Gorici.

Št. 3016

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil III. četrtleta t. j. mesecev julija, avgusta in septembra 1902. začne v ponedeljek 7. decembra 1903. ter se b. nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravna eljstva zastavljalnice in ž. ujo združene hranilnice. V Gorici, 3. novembra 1903.

Odlikovana l. 1903 s častno diplomom in zlato svetinjo

J. Kopač, svečar,

Gorica — ulica sv. Antona št. 7 — Gorica

Priporočam preč. cerkvenim predstojništvom ter p. n. slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sreče

Kg po K 4.90. Jamčim z 2000 K za pristnost.

Sveče za pogrebe in stranska razsvetljava po zelo nizki ceni. Imam v zalogi kadilo, stenje in stekla za večno luč, med najboljših vrst.

Odlikovana trikrat s srebrno svetinjo

Vsega zdravilstva

doktor Anton Breclj,

ordinuje v Gorici, Gosposka ulica št. 15. drugo nadstropje nasproti „Trem kronam“

od 8. do 10. predp. in

od 2. do 4. popoldne.

Priporoča se zlasti v slučajih otroških bolezni

Krojaška zadruga

Gorica, Gosposka ulica 7,

naznanja,

da prodaja oblačila za dame in gospode, modne barkente, in drugo manufakturno blago posebno za bližajoči se zimski čas, blago vseh kakovosti in po najnižje mogočih konkurenčnih in stalnih cenah.

Vzorci najnovejše izbire se na zahtevanje pošiljajo brezplačno in poštne prosto.

!!POZOR!!

!!POZOR!!

Vsem, kateri bolehalo na želodcu in težki prebavi

daje gotovo pomoč in povrača izgubljeno zdravje

edino prava Germanova zdravilna življenska esenca

katera je nenadkriljivo sredstvo in deluje z največjim uspehom pri vseh želodčnih boleznih, kakor: slaba prebava, pomanjkanje teka, želodčna otekline, napihovanje, p. drigovanje, zgaga, zlatenica, omotica, glavobol, krči itd. Germanova življenska esenca pomaga proti jetrnim in sleznim boleznim, proti hemeroidom, čisti pokvarjeno kri in izločuje vse nečiste sokove iz krvi. Germanova življenska esenca odganja zaostale vetrove in neznozne gliste, a s tem, da povrača izgubljeni tek in voljo do jedi, donša mnogo k okrepitvi telesa. Germanova življenska esenca je pomagala že več ljudem, kateri so jako veliko potrošili za razna zdravila brez uspeha, kateri se po moči več nadejali niso. Germanova življenska esenca se pripravlja iz blagodelujočih, povsem neškodljivih rastlinskih sokov, je jako prijetnega, nekoliko grenkega okusa, tako da ga lahko uživajo tudi občutljive osebe, ženske in otroci, kateri drugih zdravil ne morejo jemati. Cena steklenici 1 K 40 v, s pošto se ne pošilja manj nego 2 steklenici, za spremnico in odpravo 40 v več, in to samo po povzetju ali če se znesek pošlje naprej. Glavna zaloga, kamor naj se vse naročbe naslavljajo

K. Germana lekarna, pri č. nem orlu
v Belovaru, Hrvatsko.

V znak pristnosti ima vsak zavitek tiskano ime tvrdke: **Ljekarna k „črnem orlu“ K. Germana u Belovaru.** Zato zahtevaj izrečno pristno Germanovo življensko esenco; ako pa ti se ponudi druga, za katero bi se trdilo, da je boljša ali pa ravno tako dobra, je ne vzami, temveč jo naroči po pošti, ako je tamkaj ne dobiš.

Sprejema hranilne vloge

katero obrestuje po 4 1/2% polumesečno; nevzdržene obresti pripisuje konec leta k glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebnem kredit po 5% in na vknjižbo po 5 1/4%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravnimi deleži. Glavni deleži po 200 K, opravniki po 2 K. Otvarja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj pa do 1. ure popoldne.